

SAGSNOTAT

29. DECEMBER 2009

Høring om evaluering af universitetsloven

LEDELSESSEKRETARIATET

Sagsbehandler: OKJ

NJALSGADE 80
2300 KØBENHAVN S

Indledning

TLF 35 32 80 11
DIR 35 32 80 89
FAX 35 32 80 52

Rektors sekretariat fremsendte ved ebrev af 10. december 2009 - i forlængelse af bestyrelsens behandling af proces for høring over evalueringsrapporten ”The University Evaluation 2009” - en høring af fakulteterne om evalueringsrapporten.

okj@hum.ku.dk
www.hum.ku.dk

Fakulteterne blev bedt om at afgive et høringssvar på rapporten senest den 8. januar 2010 – i forbindelse hermed skal fakulteterne sikre fornøden høring/inddragelse af medarbejder- og studenterrepræsentanter evt. via AR, FSU, lokale SU, kontaktråd m.v.

REF: OKJ

Bestyrelsen betonedede specielt sikring af, at AR blev hørt om rapporten – dette kunne evt. ske på et ekstraordinært indkaldt møde i AR.

Endvidere ser bestyrelsen gerne, at der sammen med høringssvaret afgives en statusrapport på arbejdet i AR, herunder hvorledes dekanens inddragelse af AR sker og samarbejdet i øvrigt. Den ønskede status kan ses i forlængelse af fakulteternes afrapportering om AR tidligere i år

I den anledning har fakultetet foretaget en høring af AR, FSU, institutlederne, Ph.d.-udvalget og Ph.d.-skolerådet.

Høring om evalueringsrapporten

29. DECEMBER 2009

SIDE 2 AF 8

AR

Akademisk Råd drøftede på sit møde den 5. januar evalueringsrapporten ”The University Evaluation 2009”.

Rådet fandt at det er en god rapport der påpeger mange væsentlige forhold på universitetsområdet.

Universitetet har på den ene side opnået en større autonomi og fået en bedre beslutningskapacitet. På den anden side er der alt for mange detailreguleringer der underminerer autonomien. Fx burde forhold som gruppeeksamen og stillingsstrukturen være forhold som universiteterne selv regulerede.

I den sammenhæng bør resultatkontrakterne med Videnskabsministeriet ikke være for specifikke men alene anslå de overordnede mål så universiteterne har friheden til selv at vælge hvilke veje man vil følge for at nå målene.

Rådet syntes at man godt kunne styrke medarbejdernes mulighed for medbestemmelse, herunder rådets mulighed for indflydelse udover de akademiske spørgsmål. Andre lande som vi sammenligner os med har en langt større medarbejdermedbestemmelse på universitetsområdet.

Det er vigtigt at forskningsfriheden befæstes, herunder at selv om det kan være nødvendigt at videnskabelige medarbejdere udfører bestemte opgaver (Universitetsloven § 17, stk. 2), så bør det altid sikres at der er tid tilbage til fri forskning. Derfor bør § 17, stk. 2 omformuleres eller helt fjernes.

Basisforskningsbevillingerne er de senere år blevet reduceret, mens de konkurrenceudsatte midler er øget. Det medfører en fare for at den frie og uafhængige forskning - som i mange tilfælde giver de ypperste resultater - reduceres hvilket er uheldigt.

Det er positivt at der er et øget optag af ph.d.-studerende, på den anden side er det u hensigtsmæssigt at midlerne til dette er bundne så universiteterne ikke har mulighed for at foretage omprioriteringer.

Med akkrediteringssystemets indførelse er der etableret en tung og bureaukratisk proces når man vil udbyde en ny uddannelse. Processen gør det vanskeligt hurtigt at reagere på nye uddannelsesbehov på arbejdsmarkedet. Man burde derfor dels gøre processen mindre bureaukratisk, dels gå over til postakkreditering af nye uddannelser.

Rådet mente at der med den nuværende struktur er lagt et stort ansvar på ledelsen af universiteterne som medfører et stort behov for ledelsesudvikling, herunder udvikling af måderne hvorpå lederne inddrager medarbejderne i beslutningerne og motiverer dem til at udføre disse.

Det kan sluttelig oplyses, at set i lyset af diskussionen af universitetsevalueringen besluttede rådet på et kommende møde som tema at drøfte hvor meget selvbestemmelse man har mulighed for i relation til universitetsloven.

Statusrapport for arbejdet i AR

AR udøver sin virksomhed dels i månedlige møder, dels i form af skriftlige høringer som udsendes løbende.

AR holder møde kl. 10-12 den første tirsdag i hver måned undtagen i juli og august. Der har ofte været en lang dagsorden, og efter aftale med rådet har der det seneste år været et overordnet temapunkt. Herudover er der de faste punkter "Godkendelse af referat", "Opfølgning fra sidste møde", "Økonomi" og "Orientering fra dekanatet" samt "Eventuelt". Derudover drøftes med jævne mellemrum konkrete sager om prisopgaver og doktorafhandlinger – disse sager drøftes for lukkede døre. Referaterne fra rådets møder offentliggøres på hjemmesiden: <http://hum.ku.dk/omfakultetet/raadogudvalg/akademiskraad/>.

Økonomi har været på dagsordenen ved næsten alle rådets møder. Gennem det seneste års tid har også drøftelse af kvartalsbudgetter været et fast dagsordenspunkt.

Der drøftes løbende principielle spørgsmål så som centrale strategiske forsknings-, formidlings og uddannelsesspørgsmål samt planer for videnuveksling inden for disse områder.

Fakultetet sender løbende et stort antal høringer til AR om konkrete sager, så som sammensætning af sagkyndige udvalg der skal bedømme ansøgere til videnskabelige stillinger samt tildele ph.d.- og doktorgraden.

AR inddrages løbende i akademiske forhold som f.eks. høringer om lovændringer, forhold på ph.d.-området og studieadministrative forhold. Inddragelsen sker via ordinære møder og i form af et stort antal skriftlige høringer og møder.

Endelig deltager AR i tilbagevendende drøftelser af den interne fordeling af bevillinger og strategierne på fakultetet.

FSU

Fakultetets Samarbejdsudvalg (FSU) drøftede på sit møde den 5. januar evalueringsrapporten "The University Evaluation 2009".

FSU fandt at det er en god rapport der påpeger mange væsentlige forhold på universitetsområdet.

Medarbejderindflydelsen bør styrkes via strukturer og organer der sikrer at medarbejderne bliver rettidigt informeret, så deres meninger bliver inddraget i ledelsens dispositioner. I den sammenhæng finder FSU at der er behov for en klargøring af den to-strengede universitetsledelse, med på den ene side institut

lederen som den øverst ansvarlige for instituttets samlede forhold, og på den anden side studienævnet som har ansvaret for instituttets uddannelser.

Det antydes i evalueringen, at der evt. kan ændres i vejledning og bekendtgørelser, men en ændring af selve loven, med henblik på at sikre medarbejdernes og de studerendes medinddragelse i beslutningsprocesserne og medbestemmelse, vil være at foretrække. Det vil være en fordel for universiteterne på alle aktivitetsområder: forskning, uddannelse og formidling.

Forskningsfriheden er et meget væsentligt element for universiteterne, og det bør altid sikres at der er tid til fri forskning (Universitetsloven § 17, stk. 2). Derfor bør § 17, stk. 2 omformuleres eller helt fjernes. Ledelsens ret til at lede og fordele arbejdet gør i realiteten paragraffen overflødig. *I tilfælde af en omformulering er der tilslutning til den i evalueringsrapportens anbefalede ordlyd: "... at forskningsfriheden skal være garanteret inden for de rammer for videnskabelig kvalitet, såvel som de institutionelle og finansielle rammer, som den enkelte forsker arbejder inden for."*

Universitetet har på den ene side opnået en større autonomi, og fået en bedre beslutningskapacitet. På den anden side er der alt for mange detailreguleringer der underminerer autonomien. Fx burde forhold som gruppeeksamen være et forhold som universiteterne selv regulerede. Den megen detailstyring gør det vanskeligt for universiteterne selv at tage ansvar og indbyrdes at konkurrere om fx at tilbyde de bedste uddannelser mv. Den gradvise forskydning fra basismidler til øremærkede, projektspecifikke og konkurrenceudsatte midler modarbejder også intentionerne om større autonomi for universiteterne.

Endelig lider både kort- og langsigtet planlægning under den usikkerhed, universiteterne hele tiden står i vedr. omfanget af de tildelte midler, som kan ændres med kort varsel. Dette gør det vanskeligt for universiteterne at udnytte de muligheder, det øgede selvstyre skulle medføre, og medfører et øget pres på beslutningstagere og administratorer.

Med akkrediteringssystemets indførelse er der etableret en tung og bureaukratisk proces, når man vil udbyde en ny uddannelse der gør det vanskeligt hurtigt at reagere på nye uddannelsesbehov på arbejdsmarkedet. Man burde dels gøre processen mindre bureaukratisk, dels gå over til postakkreditering af nye uddannelser.

Ph.d.-skolerådet og Ph.d.-udvalget

Begge udvalg er blevet hørt ved en skriftlig høring, og der er ikke indkommet udtalelser.

Institutterne

Institut for Medier, Erkendelse og Formidling

29. DECEMBER 2009

SIDE 5 AF 8

SU

MEF-SU har følgende udtalelse.

1. Vi tilslutter os panelets analyse af, at den øgede autonomi der antages at følge med reformen af ledelsesstrukturen reelt udhules af ministeriets detailregulering og indblandinger. Vi tilslutter os dermed også rapportens anbefalinger om, at der bør ske en gennemgribende regelsanering og –forenkling, (ikke mindst vedrørende uddannelserne), at udviklingskontrakterne bør baseres på en ”højtillidsstrategi” med aftaler om få og relevante strategiske mål for det enkelte universitet, samt at akkrediteringsproceduren forenkles og omlægges til at finde sted ex post.
2. Vi beklager, at panelet ikke har villet gå ind i en nøjere analyse af hvorledes de økonomiske rammevilkår influerer på omfang og art af universiteternes reelle autonomi og forskningsfrihed for den enkelte forsker eller forskergruppe.
3. Om end vi finder, at KU har gjort en del for at sikre medarbejdere og studerende medbestemmelse, vil vi gerne tilslutte os rapportens 5 anbefalinger vedrørende styrkelse af medbestemmelse.
4. Vi tilslutter os anbefalingen af at §17.2. stryges eller ændres, herunder panelets forslag til en ændring: ”...at forskningsfriheden skal være garanteret inden for de rammer for videnskabelig kvalitet, såvel som de institutionelle og finansielle rammer, som den enkelte forsker arbejder inden for.” (Rapporten s. 6)

Studerterpanelet

MEF-Studenterpanel har følgende bemærkninger:

1. Vi tilslutter os panelets analyse af, at den øgede autonomi der antages at følge med reformen af ledelsesstrukturen reelt udhules af ministeriets detaljregulering og indblandinger. Vi tilslutter os dermed også rapportens anbefalinger om, at der bør ske en gennemgribende regelsanering og –forenkling, ikke mindst vedrørende uddannelserne, at udviklingskontrakterne bør baseres på en Højtillidsstrategi med aftaler om få og relevante strategiske mål for det enkelte universitet, samt at akkrediteringsproceduren forenkles og omlægges til at finde sted ex post.
2. Vi beklager, at panelet ikke har villet gå ind i en nøjere analyse af hvorledes de økonomiske rammevilkår influerer på omfang og art af universiteternes reelle autonomi og forskningsfrihed for den enkelte forsker eller forskergruppe.
3. Om end vi finder, at KU har gjort en del for at sikre medarbejdere og studerende medbestemmelse, vil vi gerne tilslutte os rapportens 5 anbefalinger vedrørende styrkelse af medbestemmelse.
4. Vi tilslutter os anbefalingen af at §17.2. stryges eller ændres.

Instituttets SU's synspunkter er kommet til udtryk via institutlederens medlemskab af FSU

Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab

De seneste års debat om universitetsloven har i høj grad fokuseret på ledelsesforhold. Der er grund til at hilse en række af evalueringens konklusioner og anbefalinger på det område velkommen. Det gælder forslaget om, at staten benytter en 'high-trust strategy' i forhold til universiteterne, om at ansatte og studenter bør søges inddraget mere i beslutningsprocesserne, om at lovens §17, stk. 2 bør afskaffes eller reformuleres samt om vigtigheden af at bevare den frie akademiske debat.

Studienævnet ved INSS tilslutter sig ovenstående, men føjer samtidig hertil, at man finder det særlig vigtigt, at de studerende inddrages i beslutningsprocesserne, allerede når nye tiltag overvejes og planlægges. Man oplever, at nævnet sådan set bliver hørt, men det sker ofte under tidspres på et tidspunkt, hvor man fornemmer, at beslutningerne egentlig allerede ER truffet i lagene højere oppe, hvorfor høringen nemt får karakter af ren proforma og i mange tilfælde kan efterlade en frustrerende oplevelse af, at man reelt intet kan gøre.

Indsigelse fra SN-studerterrepræsentant om høringens tilrettelæggelse

Jeg vil bare meddele at jeg finder det meget uhensigtsmæssigt at evalueringen af universitetsloven ligger i januar måned lige oven i eksamen. Det er temmelig presset for os som studerende både at skulle læse til eksamen og at læse en 60 sider lang rapport ordentligt.

Institut for Engelsk, Germansk og Romansk

SU-A-siden

Institutlederens synspunkter indgår via hans medlemskab af FSU.

SU-B-sidens høringssvar på Evalueringsrapporten

Vi indleder kort med at opridse vores kritik af 2003 universitetsloven som den fremgik af vores høringssvar af 12. 3. 2009. Vi fandt dengang at der er inden for den nuværende ramme er utilstrækkelig medindflydelse på vigtige beslutninger som kan tages uden hensyn til B-sidens synspunkter, at B-siden ingen reel indflydelse har på ansættelsen af ledere, og at der ikke sker tilstrækkelig inddragelse i sager af væsentlig betydning. Desuden er det også B-sidens opfattelse at forskningsfriheden ikke er tilstrækkeligt sikret ved formuleringen i §17, stk. 2. Det sidste finder B-siden helt uacceptabelt. B-siden retter derudover i sit svar hård kritik mod høringsforløbet, i særdeleshed den korte svarfrist.

B-siden har følgende kommentarer til evalueringsrapporten. B-siden konstaterer at også rapporten (evalueringspanelets forfattere) gør opmærksom på at B-

siden med den gældende lov ikke ydes tilstrækkelig medindflydelse. Rapportens anbefalinger om at oprette råd på institut- og fakultetsniveau hvori medarbejderne sikres reel medindflydelse bifaldes derfor varmt af B-siden. B-siden konstaterer også at rapporten forholder sig meget kritisk overfor at de videnskabelige medarbejdere ikke er sikret fuld forskningsfrihed. Rapportens anbefalinger om enten helt at fjerne §17, stk 2 eller omformulere paragraffens ordlyd så fuld forskningsfrihed er lovsikret anser B-siden for at være helt nødvendige.

B-siden hæfter sig yderligere ved to punkter som ikke blev diskuteret under høringsrunden i marts. Det første vedrører utidig indblanding. Rapporten gør opmærksom på at ministerium og folketing bør leve op til armslængdeprincippet og undlade utidig indblanding i detaljer om f.eks. frafald, gennemførelsestiltag, eksamensformer, osv. B-siden bifalder varmt rapportens anbefalinger om at overlade beslutninger om sådanne universitetsinterne forhold til universiteterne selv. Det andet punkt angår akkreditering. Rapporten påpeger at akkrediteringsproceduren er langsommelig og besværlig. B-siden tilslutter sig rapportens anbefaling om at akkreditering forenkles og for fremtiden ikke foregår ex ante men ex post, som vil gøre universiteterne i stand til at reagere hurtigt på nye uddannelsesbehov.

Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier

Universitetsevalueringen er som den foreligger udtryk for et stort og grundigt gennemført stykke arbejde, og instituttet skal først og fremmest udtrykke glæde over arbejdets gennemførelse.

Eftersom evalueringen går tæt på både universitetsloven af 2003 og sammenlægningen af universiteter og sektorforskningsinstitutioner i 2007 har evaluatorene skullet tage stilling til dels lovens stilling og implementering, dels en sammenlægningsproces hvis resultater først vil blive afklaret i et større tidsperspektiv. Instituttet vil derfor først og fremmest forholde sig til rapportens evaluering af universitetsloven.

Instituttet finder at det er væsentligt, at ministeriet følger rapportens anbefaling om at have større tillid til universiteternes selvforvaltning.

Instituttet finder endvidere, at det er vigtigt at ministeriet begunstiger et videre arbejde omkring inddragning af medarbejderne og de studerendes i universitets beslutningsprocesser. En mere decentral ledelse, en ledelse tættere på begivenhederne, medarbejdere og studerende forekommer os at være vejen frem. Det bør herunder overvejes, om der skal indsættes muligheder i universitetsloven for, at medarbejdere eller studerende kan have indflydelse på u hensigtsmæssige udviklinger i proces- eller økonomistyring.

Instituttet tilslutter sig evalueringens anbefaling om at fjerne eller omformulere universitetslovens paragraf 17 stk. 2 således at forskningsfriheden og den frie akademiske debat sikres.

Instituttet skal dog bemærke, at det er et problem at universitetsevalueringen ikke har skullet undersøge effekterne af den økonomiske detailstyring og de langsigtede effekter af omlægningen fra basis- til konkurrenceudbudte midler. Det er desuden instituttets erfaring, at den nye lov har trukket en lang række kostbare evalueringer, akkrediteringer og registreringer med sig, og dermed har medvirket til at flytte ressourceanvendelsen fra primærprocesser, forskning og uddannelse, til administration.

Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

Evalueringsrapporten blev hørt og debatteret ved årets sidste LSU-møde, 16. december. Der var enighed om, at følgende iagttagelser var værd at lægge vægt på: reduktion af mikromanagement og dermed tillid til universiteternes autonomi (meget vigtigt), reformulering eller bedre bortfald af institutleders instruktionsbeføjelse (af hensyn til forskningsfriheden). Bortset herfra diskuteredes hvordan begrebet om autonomi egentlig blev forstået (men det var sikkert en rigtig humanist-diskussion: begrebsafklaring...). Der var også enighed om, at LSU ikke særskilt ville besvare høringen med et længere svar.

Nordisk Forskningsinstitut

Instituttet tilslutter sig de fremførte synspunkter fra de andre institutter.

Center for Sprogteknologi

Samarbejdsudvalget ved Center for Sprogteknologi har behandlet evalueringsrapporten ved sit møde den 15. december 2009. SU er langt hen ad vejen enig i de anbefalinger som evalueringspanelet fremlægger.

SU har særligt ønsket at kommentere to punkter som vi finder af vigtighed.

For det første mener SU at universiteternes autonomi er af meget stor vigtighed, og at autonomien har været truet af den meget stærke detailstyring som universiteterne har været udsat for. Vi synes at panelets anbefaling som den er udtrykt i sammenfatningen, er god: "... anbefaler panelet en "højtillidsstrategi": politikerne og de udførende myndigheder bør fastsætte de overordnede strategiske målsætninger og lade universiteterne selv fastlægge, hvordan disse målsætninger opnås." SU mener at en sådan "højtillidsstrategi" vil have den yderligere fordel at det bliver muligt at nedbringe mængden af unødvendig og overdreven administration ved de enkelte universiteter.

For det andet mener SU at selv om det kan være nødvendigt at videnskabelige medarbejdere udfører bestemte opgaver (Universitetsloven § 17, stk. 2), så bør det altid sikres at der er tid tilbage til fri forskning. SU vil gerne anbefale at § 17, stk. 2 omformuleres således at dette sikres.